

# 8733 Verbintenissenrecht I

## Inhoud

|                                                                                                                          |    |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Hoofdstuk I. Contractbegrip en het algemeen contractenrecht in perspectief .....                                         | 1  |
| Afd. 1. Contractbegrip .....                                                                                             | 1  |
| 1. Wat is het onderscheid tussen contract en contractueel document? .....                                                | 1  |
| 2. Hoe presenteert het contractueel document zich?.....                                                                  | 2  |
| 3. Dekken het negotium en het instrumentum elkaar 100%? .....                                                            | 3  |
| Afd. 2. Het contract als individueel en maatschappelijk instrument .....                                                 | 4  |
| 4. Wat zijn de doelstellingen van contracten in het (algemeen) contractenrecht?.....                                     | 4  |
| 5. Hoe bereikt de wetgever zijn doelstellingen? .....                                                                    | 5  |
| Afd. 3. Het contract als bouwsteen van privaatrechtelijke vermogensrecht.....                                            | 6  |
| 6. Beschrijf het begrip “vermogen” als uitgangspunt van het vermogensrecht .....                                         | 6  |
| 7. Wat betekent het vermogen als onderpand? .....                                                                        | 7  |
| 8. Wat gebeurt als het vermogen van de schuldenaar te klein is?.....                                                     | 8  |
| 9. Wat betekent “een kei kan men niet stropen” ? .....                                                                   | 9  |
| 10. Welke drie opties neemt de wetgever inzake vermogen?.....                                                            | 10 |
| 11. Wat betekent de bescherming van het vermogen tegen schadeveroorzakende handelingen?.....                             | 11 |
| 12. Bespreek de theorie van de ongerechtvaardigde verrijking .....                                                       | 12 |
| 13. Bespreek de theorie van de contractuele verwachtingen .....                                                          | 13 |
| § 4. Algemeen versus bijzonder contractenrecht, sectorale contractreguleringen een contractmodellen .....                | 14 |
| 14. Bespreek het belang van het algemeen contractenrecht .....                                                           | 14 |
| 15. Bespreek het bijzonder contractenrecht. ....                                                                         | 15 |
| 16. Wat zijn sectorale contractsregelingen? .....                                                                        | 16 |
| 17. Wat is de invloed van de digitalisering?.....                                                                        | 17 |
| § 5. Internationalisering, europeanisering, digitalisering, Politisering, Regionalisering en constitutionalisering ..... | 18 |
| 18. Wat wordt bedoeld met internationalisering van het contractenrecht? .....                                            | 18 |
| 19. Bespreek het Weens Koopverdrag .....                                                                                 | 19 |
| 20. Wat zijn de PICC ?.....                                                                                              | 20 |
| 21. Welke instrumenten leiden tot “europeanisering” van de contracten? .....                                             | 21 |

|                                                                                                           |    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 22. Welke belangrijke richtlijnen gaven vorm aan het contractenrecht in Europa? ..                        | 22 |
| 23. Welke bepalingen van primair Unierecht hebben gevolgen tussen particulieren? .....                    | 23 |
| 24. Wat is de PECL?.....                                                                                  | 24 |
| 25. Wat is het DCFR ?.....                                                                                | 25 |
| 26. Hoe werd het CESLM gevormd?.....                                                                      | 26 |
| 27. Hoe evolueert het Europese project na 2015?.....                                                      | 27 |
| 28. Bespreek de tendens tot regionalisering van het contractenrecht .....                                 | 28 |
| 29. Bespreek de tendens tot constitutionalisering van private verhoudingen.....                           | 29 |
| Hoofdstuk II. Het nieuwe verbintenissenrecht .....                                                        | 30 |
| Deel I. Contractsvrijheid, contractuele gebondenheid en hun beperkingen.....                              | 31 |
| Hoofdstuk I. Fundamentele rechten, contractsvrijheid en gebondenheid .....                                | 31 |
| A. Elkeen kan zijn fundamentele rechten uitoefenen via rechtshandelingen en andere gedragingen .....      | 31 |
| 30. Wat is het belang van fundamentele rechten in private rechtsverhoudingen? ....                        | 31 |
| 31. Hoe ontstaan subjectieve rechten?.....                                                                | 32 |
| 32. Wat is het onderscheid tussen gedragingen, rechtsfeiten en rechtshandelingen ? .....                  | 33 |
| 33. Wat is een overeenkomst of contract?.....                                                             | 34 |
| 34. Bestaan er eenzijdige contracten? .....                                                               | 35 |
| 34. Wat is een eenzijdige rechtshandeling? .....                                                          | 36 |
| B. Beperkingen van fundamentele rechten in verticale en horizontale relaties .....                        | 37 |
| 35. Wanneer komen fundamentele rechten in conflict? .....                                                 | 37 |
| 36. Wat is de verticale werking van grondrechten?.....                                                    | 38 |
| 37. Wat is de horizontale werking van grondrechten? .....                                                 | 39 |
| 38. Wat is het principe van de belangen- en waardenafweging? .....                                        | 40 |
| 39. Wanneer is het onmogelijk het publiekrecht precies af te lijnen? .....                                | 41 |
| C. Ook de contractsvrijheid en de contractuele gebondenheid zijn aan beperkingen onderworpen .....        | 42 |
| Hoofdstuk 2. Contractsvrijheid .....                                                                      | 43 |
| A. Basisbeginsel, fundamenteel recht en functies .....                                                    | 43 |
| 40. Hoe wordt het basisbeginsel van de contractsvrijheid verwoord in het nieuwe burgerlijk wetboek? ..... | 43 |
| 41. Hoe wordt de contractsvrijheid verantwoord? .....                                                     | 44 |

|                                                                                                           |    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 42. Wat is de verhouding tussen contractsvrijheid en wilsautonomie? .....                                 | 45 |
| 43. Wat is de theorie van de justum pretium? .....                                                        | 46 |
| 44. Wat is de theorie van de gerechtvaardigde verwachtingen?.....                                         | 47 |
| 45. Wat is de invloed van overwegingen van efficiëntie en rechtvaardigheid op de contractsvrijheid? ..... | 48 |
| B. Twee facetten .....                                                                                    | 49 |
| I. Materiële contractsvrijheid .....                                                                      | 49 |
| 46. Welke drie aspecten heeft de materiële contractsvrijheid? .....                                       | 49 |
| 47. Welke beperkingen worden gelegd aan de materiële contractsvrijheid?.....                              | 50 |
| B. Formele contractsvrijheid.....                                                                         | 51 |
| 48. Wanneer wordt de formele contractsvrijheid gereguleerd? .....                                         | 51 |
| Hoofdstuk 3. Contractuele gebondenheid .....                                                              | 52 |
| 49. Wat is het principe van de contractuele gebondenheid?.....                                            | 52 |
| Hoofdstuk 4. Mechanismen ter beperking van de contractsvrijheid en de contractuele gebondenheid .....     | 53 |
| A. De openbare orde en rechtsregels van dwingend recht .....                                              | 53 |
| 50. Hoe worden openbare orde en dwingend recht verwoord in het nieuwe BW? ....                            | 53 |
| 51. Wat is de gezamenlijke benaming voor de regels van openbare orde en van dwingend recht? .....         | 54 |
| 52. Hoe is de evolutie van het dwingend recht? .....                                                      | 55 |
| 53. Bespreek: openbare orde speelt ook bij uitvoering van het contract.....                               | 56 |
| I. Invulling van de openbare orde.....                                                                    | 57 |
| 54. Hoe wordt het begrip “openbare orde” was ik ingevuld door het Hof van Cassatie? .....                 | 57 |
| 55. Welke kritiek wordt geuit op deze klassieke invulling van de openbare orde? ....                      | 58 |
| 56. Hoe wordt het begrip openbare orde in het nieuwe recht ingevuld?.....                                 | 59 |
| 57. Hoever gaat de bescherming op sociaal en ecologisch vlak in het nieuwe recht?60                       |    |
| 58. Wat is de wettelijke invulling van de “goede zeden”? .....                                            | 61 |
| 2. Functie van de openbare orde .....                                                                     | 62 |
| 59. Wat is de onveranderlijke functie van de openbare orde? .....                                         | 62 |
| 3. Onderscheid met de regels van dwingend recht .....                                                     | 63 |
| 60. Wat is de essentie van de regels van dwingend recht? .....                                            | 63 |
| 61. Zijn regels van suppletief recht dan niet dwingend ?.....                                             | 64 |

|                                                                                                             |    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 62. Wat is het verschil tussen regels van openbare orde en regels van dwingend recht?                       | 65 |
| 63. Wat is het verschil in sanctionering tussen regels van openbare orde en regels van dwingend recht?      | 66 |
| Casussen.....                                                                                               | 67 |
| C-8733/0101001. Met de vlam in de pijp .....                                                                | 67 |
| C-8733/0101002. Eline .....                                                                                 | 68 |
| C-8733/0101003. Zwevegem .....                                                                              | 71 |
| B. Fundamentele rechten.....                                                                                | 72 |
| C. Verbod van rechtsmisbruik .....                                                                          | 72 |
| I. Grondslag, toepassingsgebied en inhoud .....                                                             | 72 |
| 64. Wat is de grondslag van de leer van het rechtsmisbruik?.....                                            | 72 |
| 65. Wat is het toepassingsgebied van het rechtsmisbruik?.....                                               | 73 |
| 66. Wat is de verhouding tussen rechtsmisbruik bij de uitoefening van een vrijheid en het foutbegrip? ..... | 74 |
| 67. Welke zijn de criteria om te spreken van rechtsmisbruik?.....                                           | 75 |
| 68. Welke toetsingsintensiteit geldt voor rechtsmisbruik? .....                                             | 76 |
| 69. Wie draagt de bewijslast inzake rechtsmisbruik? .....                                                   | 77 |
| 70. Welke specifieke criteria gelden voor rechtsmisbruik?.....                                              | 78 |
| 71. Wat is rechtsverwerking?.....                                                                           | 79 |
| 2. Sanctie voor het handelen in strijd met het verbod van rechtsmisbruik of de objectieve goede trouw ..... | 80 |
| 72. Welke sancties zijn mogelijk voor een handelen in strijd met de goede trouw of rechtsmisbruik? .....    | 80 |
| 73. Kan het recht wegens misbruik verbeurd worden verklaard?.....                                           | 81 |
| 74. Is het verbod op rechtsmisbruik van openbare orde of slechts van dwingend recht? .....                  | 82 |
| D. Fraus omnia corrumpit .....                                                                              | 83 |
| 75. Wat is de essentie van het beginsel Fraus omnia corrumpit? .....                                        | 83 |
| I. Grondslag en aard .....                                                                                  | 84 |
| 76. Hoe is het beginsel Fraus omnia corrumpit wettelijk verankerd? .....                                    | 84 |
| 77. Is het beginsel Fraus omnia corrumpit van openbare orde?.....                                           | 85 |
| 2. Toepassingsvereisten.....                                                                                | 86 |
| 78. Welke zijn de toepassingsvereisten van Fraus omnia corrumpit?.....                                      | 86 |

|                                                                                                      |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 3. Rechtsgevolgen .....                                                                              | 87  |
| 79. Welke rechtsgevolgen kan het beginsel Fraus omnia corrumpit hebben? .....                        | 87  |
| 80. Wat is de theorie van de winstafdracht? .....                                                    | 88  |
| 81. Wat is de theorie van het bereikte doel? .....                                                   | 89  |
| 4. Toepassingsgebied.....                                                                            | 90  |
| 82. Welke grenzen worden gesteld aan de toepassing van het beginsel Fraus omnia corrumpit ? .....    | 90  |
| 5. Onderscheid met subjectieve goede trouw.....                                                      | 91  |
| 83. Wat is het onderscheid tussen Fraus omnia corrumpit en subjectieve goede trouw? .....            | 91  |
| E. Verbod van wetsontduiking .....                                                                   | 92  |
| 1. Begrip.....                                                                                       | 92  |
| 84. Wat geldt als wetsontduiking? .....                                                              | 92  |
| 85. Wat is het onderscheid tussen wetsontduiking en wetsontwijking?.....                             | 93  |
| 2. Grondslag.....                                                                                    | 94  |
| 86. Is het verbod op wetsontduiking een algemeen rechtsbeginsel? .....                               | 94  |
| 87. Is het verbod op wetsontduiking strijdig met de openbare orde? .....                             | 95  |
| 3. Toepassingsvereisten.....                                                                         | 96  |
| 88. Welke toepassingsvereisten zijn er om van wetsontduiking te kunnen spreken? .....                | 96  |
| 4. Rechtsgevolgen.....                                                                               | 97  |
| 89. Welke uiteenlopende sancties worden gekoppeld aan het verbod van wetsontduiking? .....           | 97  |
| 5. Onderscheid met rechtsmisbruik en veinzing.....                                                   | 98  |
| 90. Wat is het onderscheid tussen rechtsmisbruik en wetsontduiking?.....                             | 98  |
| 91. Wat is het onderscheid tussen wetsontduiking en veinzing?.....                                   | 99  |
| F. Buitencontractuele foutaansprakelijkheid.....                                                     | 100 |
| 92. Wat komt de buitencontractuele aansprakelijkheid doen bij de bespreking van de contracten? ..... | 100 |

# 8733 Verbintenissenrecht II

## Inhoud

|                                                                                                                             |    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Deel II. Ontstaan en geldigheid van contracten.....                                                                         | 2  |
| Hoofdstuk I. Onderhandelingen .....                                                                                         | 2  |
| A. Onderhandelingsvrijheid .....                                                                                            | 2  |
| 93. Wat is het principe van de onderhandelingsvrijheid?.....                                                                | 2  |
| 94. Hoe vergaat het de vrijheid tot het stopzetten van de onderhandelingen?.....                                            | 3  |
| 95. Kan een partij de verplichting hebben een contract te sluiten? .....                                                    | 4  |
| B. Precontractuele aansprakelijkheid.....                                                                                   | 5  |
| 96. Wat is precontractuele aansprakelijkheid?.....                                                                          | 5  |
| 1. Partijen mogen de onderhandelingen niet foutief afbreken en mogen evenmin onrechtmatig weigeren om te contracteren ..... | 6  |
| 97. Wanneer is er sprake van foutief afbreken van onderhandelingen? .....                                                   | 6  |
| 98. Wanneer is er sprake van foutief afbreken van onderhandelingen in het nieuwe recht?.....                                | 7  |
| 99. Wanneer is er een buitencontractuele fout inzake het afbreken van onderhandelingen?.....                                | 8  |
| 100. Welke schadeherstel is voorzien bij onrechtmatig afgebroken onderhandelingen? .....                                    | 9  |
| 101. Kan het herstel van de schade bestaan in het afdwingen van een contract?.....                                          | 10 |
| 102. Rust er op de schadelijder een schadebeperkingsplicht?.....                                                            | 11 |
| 103. Gelden de antidiscriminatieregels bij contractsluiting?.....                                                           | 12 |
| 104. Welke rol speelt de mededinging bij de contractsvrijheid?.....                                                         | 13 |
| 105. Welke rol spelen de oneerlijke marktpraktijken in het WER? .....                                                       | 14 |
| Casussen: Contractswegering .....                                                                                           | 15 |
| C-8733/0102001. Rembrandt.....                                                                                              | 15 |
| C-8733/0102002. (W) Arme Tina.....                                                                                          | 16 |
| C-8733/0102003. Pepsico .....                                                                                               | 17 |
| 2. Partijen moeten hun informatieplichten nakomen.....                                                                      | 19 |
| 106. Bestaat er een algemene informatieplicht in hoofde van partijen tijdens contractbesprekingen?.....                     | 19 |
| 107. Welke basis bestaat er voor de verplichting informatie mee te delen?.....                                              | 20 |
| 108. Pas de informatieplicht toe op onvoldoende of onnauwkeurige informatie .....                                           | 21 |

|                                                                                                                                                                          |    |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 109. Pas de informatieplicht toe op onjuiste informatie.....                                                                                                             | 22 |
| 110. Is er een actieve spreekplicht in hoofde van de onderhandelende partij?.....                                                                                        | 23 |
| 111. Hoe ver reikt de onderzoeksplicht in hoofde van partijen? .....                                                                                                     | 24 |
| 112. Hoe is de verhouding tussen de onderzoeksplicht en de informatieplicht?.....                                                                                        | 25 |
| 113. Rust op de wederpartij een controleplicht inzake de ontvangen informatie? .....                                                                                     | 26 |
| 114. Hoe verhoudt de precontractuele aansprakelijkheid zich tot de wilsgebreken?..                                                                                       | 27 |
| 115. In welke gevallen zijn er informatieplichten op grond van bijzondere wetgeving of gebruiken? .....                                                                  | 28 |
| 116. Welke sancties zijn mogelijk bij schending van informatieplichten?.....                                                                                             | 29 |
| Casussen.....                                                                                                                                                            | 30 |
| C-8733/0103001. Eviva Espana .....                                                                                                                                       | 30 |
| C-8733/0103002. Gent Zuid .....                                                                                                                                          | 31 |
| C-8733/0103003. Crypto & Gert .....                                                                                                                                      | 32 |
| C-8733/0103004. Maga.....                                                                                                                                                | 33 |
| C-8733/0103005. Kotbaas.....                                                                                                                                             | 34 |
| C-8733/0103006. Penthouse .....                                                                                                                                          | 35 |
| 3. Een partij mag geen misbruik maken van de kwetsbare positie van de wederpartij en mag zich evenmin agressief of met geweld gedragen ten aanzien van de wederpartij .. | 36 |
| C. Afspraken tijdens de onderhandelingen.....                                                                                                                            | 37 |
| 1. Uiteenlopende, al dan niet bindende afspraken.....                                                                                                                    | 37 |
| 117. Wat zijn gentlemen's agreements?.....                                                                                                                               | 37 |
| 118. Wat zijn intentieverklaringen (letters of intent)? .....                                                                                                            | 38 |
| 119. Wat is een memorandum of understanding?.....                                                                                                                        | 39 |
| 120. Wat zijn principe- of beginsel- akkoorden?.....                                                                                                                     | 40 |
| 121. Hoe beoordeelt men het al dan niet bindend karakter van overeenkomsten? ....                                                                                        | 41 |
| 122. Wat is de waarde van de clause "subject to signature"?.....                                                                                                         | 42 |
| Casussen.....                                                                                                                                                            | 43 |
| C-8733/0104001. Overname Happy Chicken .....                                                                                                                             | 43 |
| C-8733/0104002. Kiekefretter .....                                                                                                                                       | 44 |
| C-8733/0104003. Aanbod? .....                                                                                                                                            | 45 |
| C-8733/0104004. Monaco .....                                                                                                                                             | 46 |
| 2. Voorcontracten.....                                                                                                                                                   | 47 |
| 123. Wat zijn voorcontracten?.....                                                                                                                                       | 47 |

|                                                                                                                      |    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 124. Wat is een contractbelofte of optieovereenkomst? .....                                                          | 48 |
| 125. Wat is het verschil tussen een eenzijdige en wederkerige optie? .....                                           | 49 |
| 126. Wat is het onderscheid tussen een optie en een aanbod? .....                                                    | 50 |
| 127. Hoe komt het contract tot stand na een optie? .....                                                             | 51 |
| 128. Hoe werkt de gekruiste optie in de praktijk?.....                                                               | 52 |
| 129. Wat als een partij de optie licht en nadien weigert om de notariële akte te verlijden?.....                     | 53 |
| 130. Welke termijn heeft de begunstigde van de optie om de optie te lichten?.....                                    | 54 |
| 131. Wat gebeurt indien een partij laat weten de optie niet te zullen lichten?.....                                  | 55 |
| 132. Welke sancties zijn er als een partij het optiecontract niet naleeft? .....                                     | 56 |
| 133. Kunnen derden aansprakelijk worden gesteld bij niet-naleving van het optiecontract?.....                        | 57 |
| 134. Hoe kan de derde aansprakelijk worden gesteld voor medeplichtigheid aan contractbreuk?.....                     | 58 |
| Casussen: Opties .....                                                                                               | 59 |
| C-8733/0105001. Lafayette .....                                                                                      | 59 |
| C-8733/0105002. Bredene .....                                                                                        | 60 |
| C-8733/0105003. Gekruiste optie.....                                                                                 | 61 |
| C-8733/0105004. Zeker van je stuk.....                                                                               | 62 |
| C-8733/0105005. De bouwgrond .....                                                                                   | 63 |
| 115. Wat is het voorkeurrecht? .....                                                                                 | 64 |
| 134. Hoe gaat het voorkeurrecht concreet is zijn werk? .....                                                         | 65 |
| 135. Is de regeling van het voorkeurrecht van aanvullend of dwingend recht?.....                                     | 66 |
| 136. Wat is het onderscheid tussen een optie en een voorkeurrecht? .....                                             | 67 |
| 137. Wat is het onderscheid tussen voorkeurrecht en een verbintenis onder opschortende potestatieve voorwaarde?..... | 68 |
| 138. Hoelang geldt een voorkeurrecht? .....                                                                          | 69 |
| 139. Welke sanctie loopt de schuldenaar van een voorkeurrecht op als hij het niet respecteert?.....                  | 70 |
| 140. Wat is het effect van de niet tegenwerpelijke? .....                                                            | 71 |
| Casussen: Voorkeurrecht .....                                                                                        | 72 |
| C-8733/0106001. Vlaamse prioriteit .....                                                                             | 72 |
| C-8733/0106002. Gent.....                                                                                            | 73 |
| C-8733/0106003. Vergeten helaas .....                                                                                | 74 |

|                                                                                                        |    |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 141. Wat zijn geheimhoudingsverbintenissen? .....                                                      | 75 |
| 142. Wat is een exclusieve onderhandelingsverbintenis? .....                                           | 76 |
| 143. Wat is een break- up fee? .....                                                                   | 77 |
| 144. Wat zijn exoneration of bevrijdingsbedingen? .....                                                | 78 |
| 145. Wat is de contractuele regeling van het due diligence onderzoek? .....                            | 79 |
| 3. Raam- of kaderovereenkomsten .....                                                                  | 80 |
| 146. Wat zijn kader- of raamcontracten? .....                                                          | 80 |
| Hoofdstuk 2. Totstandkoming.....                                                                       | 81 |
| 147. Hoe komen contracten in principe tot stand?.....                                                  | 81 |
| A. Consensualisme en formaliteiten.....                                                                | 82 |
| 1. Consensualisme en uitzonderingen .....                                                              | 82 |
| 148. Waar is het consensualisme verwoord in het Burgerlijk Wetboek?.....                               | 82 |
| 149. Wat zijn zakelijke contracten? .....                                                              | 83 |
| 150. Wat is bij zakelijke contracten de sanctie als het goed niet wordt afgegeven? ..                  | 84 |
| 151. Wat zijn plechtige of vormelijke contracten?.....                                                 | 85 |
| 152. Kunnen partijen zelf hun contract plechtig maken? .....                                           | 86 |
| 2. Formaliteiten: uiteenlopende functies .....                                                         | 87 |
| 153. Wat is de bedoeling van formaliteiten?.....                                                       | 87 |
| 2.1. Bestaans- of totstandkomingsvereisten versns geldigheidsvereisten.....                            | 88 |
| 154. Wat is het onderscheid tussen een totstandkomingsvereiste en een geldigheidsvereiste? .....       | 88 |
| 155. Wat gebeurt wanneer een contract nietig is maar de nietigheid niet (tijdig) wordt gevraagd? ..... | 89 |
| 156. Impliceert de schending van een vormvereiste noodzakelijk de nietigheid? .....                    | 90 |
| 157. Kunnen partijen afwijken van formele geldigheidsvoorwaarden?.....                                 | 91 |
| 158. Kunnen partijen formaliteiten contractueel afspreken? .....                                       | 92 |
| 2.2. Andere functies van vormvoorwaarden .....                                                         | 93 |
| 159. Wanneer dienen formaliteiten voor de tegenwerpelijke aan derden?.....                             | 93 |
| 160. Wat is de kracht van de onderhandse akte bij verkoop van een onroerend goed? .....                | 94 |
| Casussen: Tegenstelbaarheid.....                                                                       | 95 |
| C-8733/0107001. Eerste situatie .....                                                                  | 95 |
| C-8733/0107002. Tweede situatie .....                                                                  | 96 |
| C-8733/0107003. Derde situatie.....                                                                    | 97 |

|                                                                                                   |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| C-8733/0107004. Vierde situatie.....                                                              | 98  |
| C-8733/0107005. Vijfde situatie .....                                                             | 99  |
| C-8733/0107006. Zesde situatie .....                                                              | 100 |
| C-8733/0107007. RSCA.....                                                                         | 101 |
| 161. Hoe dienen formaliteiten voor het verkrijgen van vaste datum? .....                          | 102 |
| 162. Kan een vaste datum worden bekomen door elektronische tijdsstempel?.....                     | 103 |
| 163. Hoe dienen formaliteiten als bewijs? .....                                                   | 104 |
| 163. Wat is de functionele equivalentie van langs elektronische weg gesloten overeenkomsten?..... | 105 |
| 164. Wat is de functionele equivalentie van een geschrift?.....                                   | 106 |
| 165. Wat is de functionele equivalentie van de handtekening? .....                                | 107 |

# 8733 Verbintenissenrecht III

## Inhoud

|                                                                                             |    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| B. Wilsovereenstemming .....                                                                | 1  |
| 1. Wilsovereenstemming: samentreffen van de wilsuitingen van partijen .....                 | 1  |
| 1. Wat is het verschil tussen wil en wilsuiking? .....                                      | 1  |
| 2. Moet een wilsuiking uitdrukkelijk zijn? .....                                            | 2  |
| 2. Wilsovereenstemming via aanbod en aanvaarding .....                                      | 3  |
| 2.1. Aanbod .....                                                                           | 3  |
| 3. Wat zijn de constitutieve elementen van een aanbod? .....                                | 3  |
| 4. Beschrijf het psychologisch element: de wil om rechtsgevolgen tot stand te brengen ..... | 4  |
| 5. Beschrijf het materieel element van het aanbod .....                                     | 5  |
| 6. Wat zijn essentiële en substantiële bestanddelen om te spreken van een aanbod? .....     | 6  |
| 7. Wat zijn de bijkomstige elementen bij een aanbod? .....                                  | 7  |
| 8. Wat is het onderscheid tussen een definitief en onvoorwaardelijk aanbod? .....           | 8  |
| 9. Wat is de clausule “subject to board approval”? .....                                    | 9  |
| 10. Welke zijn de geldigheidsvereisten van het aanbod? .....                                | 10 |
| 11. Hoe moet het aanbod zich veruitwendingen? .....                                         | 11 |
| 12. Is het publiek te koop stellen van een goed een aanbod? .....                           | 12 |
| 13. Is het te koop stellen van een goed op een website een aanbod? .....                    | 13 |
| 14. Wat is de verbindende kracht van het aanbod? .....                                      | 14 |
| 15. Hoelang is het aanbod geldig? .....                                                     | 15 |
| 16. Welke gevolgen heeft de afwijzing van het aanbod? .....                                 | 16 |
| 17. Welke gevolgen heeft een tegenaanbod? .....                                             | 17 |
| 18. Welke gevolgen heeft overmacht bij een aanbod? .....                                    | 18 |
| 19. Kan een aanbod voortijdig worden herroepen? .....                                       | 19 |
| 2.2. Aanvaarding .....                                                                      | 20 |
| 20. Kan een medecontractant gedwongen worden het aanbod te aanvaarden? .....                | 20 |
| 21. Aan welke kwaliteiten moet de aanvaarding voldoen? .....                                | 21 |
| 22. Kan stilzwijgende aanvaarding? .....                                                    | 22 |
| 23. Wat zijn afgedwongen aankopen? .....                                                    | 23 |
| 24. Wanneer en waar ontstaat de overeenkomst bij aanbod en aanvaarding? .....               | 24 |

|                                                                                                                          |    |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 25. Hoe is de plaats en het tijdstip van de totstandkoming van het contract geregeld bij elektronische contracten? ..... | 25 |
| 26. Wat is het belang van het tijdstip en de plaats van totstandkoming van de overeenkomst? .....                        | 26 |
| Casussen : Aanbod en aanvaarding .....                                                                                   | 27 |
| C-8733/0201001. Hebbees ! .....                                                                                          | 27 |
| C-8733/0201002. Romance in the air .....                                                                                 | 28 |
| C-8733/0201003. Duur fruit .....                                                                                         | 29 |
| C-8733/0201004. Alleen vandaag en alleen voor u! .....                                                                   | 30 |
| C-8733/0201005. Zelf gehoord meneer! .....                                                                               | 31 |
| C-8733/0201006. Pillendraaier .....                                                                                      | 32 |
| 2.3. Aanbod en aanvaarding bij via elektronische weg gesloten overeenkomsten .....                                       | 33 |
| 27. Welke elektronische handelingen krijgen het label van aanbod en aanvaarding? .....                                   | 33 |
| 28. Hoe is aanbod en aanvaarding bij e-commerce geregeld in België? .....                                                | 34 |
| 29. Kan men gedwongen worden langs elektronische wegcontracten te sluiten? .....                                         | 35 |
| 2.4. Totstandkoming van de meerpartijenovereenkomst .....                                                                | 36 |
| 30. Op welke manieren kunnen meerpartijen overeenkomsten ontstaan? .....                                                 | 36 |
| C. Bedoeling om zich juridisch te verbinden of andere rechtsgevolgen te creëren .....                                    | 37 |
| 31. Wat is de animus contrahendi? .....                                                                                  | 37 |
| 32. Waaruit wordt het gebrek aan animus contrahendi afgeleid? .....                                                      | 38 |
| 33. Wat zijn patronaatsverklaringen? .....                                                                               | 39 |
| D. Wilsautonomie: een te relativeren en te corrigeren beginsel .....                                                     | 40 |
| 1. Relativering van de wilsautonomie .....                                                                               | 40 |
| 2. Correctie op de wilsleer .....                                                                                        | 40 |
| 2.1. Discrepantie tussen de werkelijke wil en de verklaarde wil .....                                                    | 40 |
| 34. In welke twee situaties is er discrepantie tussen de werkelijke wil en de verklaarde wil? .....                      | 40 |
| 35. Is er een overeenkomst tot stand gekomen als partijen niet hetzelfde hebben gewild? .....                            | 41 |
| 36. Wat is veinzing? .....                                                                                               | 42 |
| 37. Hoe wordt met veinzing omgegaan? .....                                                                               | 43 |
| 38. Hoe gaat men om met discrepantie uit grap of illustratie? .....                                                      | 44 |
| 2.2. Vertrouwensleer .....                                                                                               | 45 |
| 39. Welke drie opinies gelden in het Belgisch recht over de vertrouwensleer? .....                                       | 45 |

|                                                                                                                                                                                                            |    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 40. Welke positie neemt het nieuw Burgerlijk Wetboek in tegenover de vertrouwensleer? .....                                                                                                                | 46 |
| Casussen.....                                                                                                                                                                                              | 47 |
| C-8733/0202001. Marijke en Guido I.....                                                                                                                                                                    | 47 |
| C-8733/0202002. Marijke en Guido II.....                                                                                                                                                                   | 48 |
| C-8733/0202003. Marijke en Guido III.....                                                                                                                                                                  | 49 |
| C-8733/0202004. Marijke en Guido IV .....                                                                                                                                                                  | 50 |
| C-8733/0202005. Kreeft op pikante wijze .....                                                                                                                                                              | 51 |
| C-8733/0202006. Solden? .....                                                                                                                                                                              | 52 |
| C-8733/0202007. Slimme Guido.....                                                                                                                                                                          | 53 |
| E. Algemene voorwaarden (standaardbedingen) en toetredingscontracten .....                                                                                                                                 | 54 |
| 1. Vereisten voor de toepasselijkheid van algemene voorwaarden .....                                                                                                                                       | 54 |
| 41. Welke vereisten gelden voor de toepasselijkheid van algemene voorwaarden? ...                                                                                                                          | 54 |
| 1.1. Redelijke mogelijkheid tot kennisname en aanvaarding .....                                                                                                                                            | 55 |
| 42. Wat is de redelijke mogelijkheid tot kennisname en aanvaarding? .....                                                                                                                                  | 55 |
| 43. Welke sanctie geldt als er geen redelijke mogelijkheid geweest is tot kennisname en aanvaarding? .....                                                                                                 | 56 |
| 44. Wat gebeurt indien de algemene voorwaarden niet zijn opgesteld in de taal van de bestemming?.....                                                                                                      | 57 |
| 45. Wat wordt verstaan onder redelijke mogelijkheid tot kennisname?.....                                                                                                                                   | 58 |
| 46. Ontstaat een loutere verwijzing naar de algemene voorwaarden?.....                                                                                                                                     | 59 |
| 47. Zijn algemene voorwaarden tegenstelbaar die neergelegd zijn op de griffie of gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad? .....                                                                            | 60 |
| 48. Is het voldoende dat de algemene voorwaarden beschikbaar zijn op de website?61                                                                                                                         |    |
| 49. Ontstaat de mededeling dat de algemene voorwaarden op aanvraag of eenvoudig verzoek te verkrijgen zijn? .....                                                                                          | 62 |
| 50. Worden algemene voorwaarden geacht aanvaard te zijn wanneer partijen regelmatige onbestendige handelsrelaties onderhouden, of wanneer voorwaarden gebruikelijk zijn in de betrokken bedrijfstak? ..... | 63 |
| 51. Wat met algemene voorwaarden die gebruikelijk zijn in de sector?.....                                                                                                                                  | 64 |
| 52. Wat betekent de stilzwijgende aanvaarding van algemene voorwaarden? .....                                                                                                                              | 65 |
| 53. Wie draagt de bewijslast van de aanvaarding van algemene voorwaarden? .....                                                                                                                            | 66 |
| 54. Kunnen algemene voorwaarden een clause bevatten waarbij de medecontractant geacht wordt deze uitdrukkelijk te aanvaarden?.....                                                                         | 67 |
| 55. Wat is de betekenis van factuurvoorwaarden? .....                                                                                                                                                      | 68 |

|                                                                                                    |    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 56. Hoe loopt redelijke mogelijkheid tot kennisname bij elektronisch gesloten overeenkomsten?..... | 69 |
| 57. Hoe wordt de aanvaarding bewezen bij contracten gesloten langs elektronische weg?.....         | 70 |
| 1.3. Andere bijzondere verplichtingen inzake algemene voorwaarden .....                            | 71 |
| 58. Welke algemene verplichting is er inzake het bekendmaken van algemene voorwaarden?.....        | 71 |
| 59. Welke informatieverplichtingen hebben de ondernemingen tegenover de consument?.....            | 72 |
| 60. Welke informatieverplichtingen gelden in consumentenkredieten?.....                            | 73 |
| Casussen.....                                                                                      | 74 |
| C-8733/0203001. Residentie Zeeruzie .....                                                          | 74 |
| C-8733/0203002. Frank.....                                                                         | 75 |
| C-8733/0203003. Matriesjka's.....                                                                  | 76 |
| C-8733/0203004. Kus mijn ... (W!!!).....                                                           | 77 |
| C-8733/0203005. Casas El Ladron .....                                                              | 78 |
| C-8733/0203006. Chicken gejest.....                                                                | 79 |
| C-8733/0203007. De naam van de directie is haas .....                                              | 80 |
| C-8733/0203008. Teleschurken .....                                                                 | 81 |
| C-8733/0203009. My tailor is rich .....                                                            | 82 |
| C-8733/0203010. AZ .....                                                                           | 83 |
| 2. Battle of forms: tegenstrijdige algemene voorwaarden .....                                      | 84 |
| 61. Wanneer is er sprake van een battle of forms?.....                                             | 84 |
| 62. Welke drie methoden bestaan er op de battle of forms op te lossen?.....                        | 85 |
| 63. Hoe wordt de battle of forms opgelost in het nieuwe recht?.....                                | 86 |
| 64. Wat indien de algemene voorwaarden niet overeenstemmen met de onderhandelde voorwaarden? ..... | 87 |
| Casus .....                                                                                        | 88 |
| C-8733/0204001. Irish weather .....                                                                | 88 |
| 3. Interpretatie van algemene voorwaarden .....                                                    | 89 |
| 65. Welke regels zijn van toepassing als algemene voorwaarden moeten worden geïnterpreteerd? ..... | 89 |
| 4. Geldigheidsbeperkingen en Rechtsmisbruik .....                                                  | 90 |
| Hoofdstuk 3. Geldigheid(sgebreken) .....                                                           | 91 |

|                                                                                                                        |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 66. Wanneer wordt de geldigheid van een overeenkomst beoordeeld? .....                                                 | 91  |
| A. Gebrek in de wil van een partij .....                                                                               | 92  |
| 1. Bewustzijnsverlies .....                                                                                            | 92  |
| 57. Wat is de grond van de theorie van het bewustzijnsverlies?.....                                                    | 92  |
| 58. Wat is een kortstondig/tijdelijk bewustzijnsverlies?.....                                                          | 93  |
| 59. Wat is de sanctie voor de overeenkomst gesloten onder kortstondige of tijdelijke afwezigheid van bewustzijn? ..... | 94  |
| 60. Speelt de vertrouwensleer een rol bij kortstondig verlies van bewustzijn? .....                                    | 95  |
| 61. Wat is de situatie bij permanent bewustzijnsverlies? .....                                                         | 96  |
| Casussen.....                                                                                                          | 97  |
| C-8733/0205001. Immo Deleu .....                                                                                       | 97  |
| C-8733/0205002. Pizzatime .....                                                                                        | 98  |
| C-8733/0205004. Harry en Olga.....                                                                                     | 99  |
| C-8733/0205005. Frank II .....                                                                                         | 100 |
| 2. Wilsgebreken .....                                                                                                  | 101 |
| 62. Wat zijn wilsgebreken? .....                                                                                       | 101 |
| 2.1. Dwaling.....                                                                                                      | 102 |
| 63. Wat is de dwaling als wilsgebrek? .....                                                                            | 102 |
| 64. Wat is het onderscheid tussen dwaling als wilsgebrek en wilsverhinderende dwaling? .....                           | 103 |
| 65. Wat is de sanctie bij het bestaan van wilsverhinderende dwaling?.....                                              | 104 |
| 66. Wat zijn de toepassingsvereisten voor het wilsgebrek dwaling?.....                                                 | 105 |
| 67. Wanneer moet de vergissing zich voordoen? .....                                                                    | 106 |
| 68. Waarover moet worden gedwaald?.....                                                                                | 107 |
| 69. Wat is een determinerend karakter?.....                                                                            | 108 |
| 70. Is dwaling mogelijk in verband met de persoon met wie men dacht te contacteren? .....                              | 109 |
| 71. Wat is het gemeenschappelijk karakter van de dwaling? .....                                                        | 110 |
| 72. Wat is de verschoonbaarheid van de dwaling? .....                                                                  | 111 |
| 73. Kan gedwaald worden over de waarde van de zaak? .....                                                              | 112 |
| 2.2. Bedrog .....                                                                                                      | 113 |
| 74. Wat is bedrog? .....                                                                                               | 113 |
| 75. Welke zijn de toepassingsvereisten van bedrog? .....                                                               | 114 |

|                                                                                                     |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 76. Wat betekent dat het bedrog zich moet hebben voorgedaan bij het sluiten van het contract? ..... | 115 |
| 77. Moet de vergissing bij bedrog verschoonbaar zijn? .....                                         | 116 |
| 78. Wat betekent een kunstgreep of list? .....                                                      | 117 |
| 79. Wat betekent de bedoeling of het opzet om te misleiden?.....                                    | 118 |
| 80. Kan een bedrog uitgaande van een derde leiden tot vernietiging? .....                           | 119 |
| 81. Wat is het onderscheid tussen hoofdbedrog en incidenteel bedrog? .....                          | 120 |
| 82. Hoe los je een casus over bedrog en dwaling op? .....                                           | 121 |
| Casussen: dwaling en bedrog.....                                                                    | 122 |
| C-8733/0206001. Huwelijk.....                                                                       | 122 |
| C-8733/0206002. Bruno .....                                                                         | 123 |
| C-8733/0206003. Berlingo .....                                                                      | 124 |
| C-8733/0206004. RayBan.....                                                                         | 125 |
| C-8733/0206005. Margaux.....                                                                        | 126 |
| C-8733/0206006. Egyptische papyrus .....                                                            | 127 |
| C-8733/0206007. Projectgrond.....                                                                   | 128 |
| C-8733/0206008. Projectgrond II (W) .....                                                           | 129 |
| C-8733/0206009. 't Stad.....                                                                        | 130 |
| C-8733/0206010. Koksijde.....                                                                       | 131 |
| C-8733/0206011. iPhone .....                                                                        | 133 |
| C-8733/0206012. Plons .....                                                                         | 134 |
| C-8733/0206013. Vroem.....                                                                          | 135 |
| C-8733/0206014. Witter dan wit .....                                                                | 136 |
| C-8733/0206015. Hotel Hell.....                                                                     | 137 |
| C-8733/0206016. Rust-Eze .....                                                                      | 138 |
| C-8733/0206017. Eviva Espana .....                                                                  | 139 |
| C-8733/0206018. Citroen .....                                                                       | 140 |
| C-8733/0206019. Das Boot.....                                                                       | 142 |
| C-8733/0206020. Hanomag (W) .....                                                                   | 143 |
| C-8733/0206021. Rolex van den Aldi.....                                                             | 144 |
| C-8733/0206022. Porsche .....                                                                       | 145 |
| C-8733/0206023. Brico.....                                                                          | 146 |
| C-8733/0206024. Van Gogh & Co.....                                                                  | 147 |

|                                                                                                                                                                     |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| C-8733/0206025. Alhambra .....                                                                                                                                      | 149 |
| C-8733/0206026. Pei Ling.....                                                                                                                                       | 150 |
| C-8733/0206027. Teruggedraaide kilometerteller.....                                                                                                                 | 151 |
| C-8733/0206028. Notaris .....                                                                                                                                       | 152 |
| C-8733/0206029. Loodgieter Vandenberghe .....                                                                                                                       | 153 |
| C-8733/0206030. AI .....                                                                                                                                            | 154 |
| C-8733/0206031. Cartier.....                                                                                                                                        | 155 |
| C-8733/0206032. Alexandra.....                                                                                                                                      | 156 |
| C-8733/0206033. Notaris II.....                                                                                                                                     | 157 |
| C-8733/0206034. Broken promise .....                                                                                                                                | 158 |
| 2.3. Geweld.....                                                                                                                                                    | 159 |
| 83. Wat is geweld als wilsgebrek?.....                                                                                                                              | 159 |
| 84. Wat zijn de toepassingsvereisten voor geweld?.....                                                                                                              | 160 |
| 85. Beschrijf de eerste voorwaarde: de dwang moet uitgeoefend zijn bij het sluiten van de overeenkomst .....                                                        | 161 |
| 86. Moet het geweld uitgaan van de tegenpartij?.....                                                                                                                | 162 |
| 87. Beschrijf de tweede voorwaarde: Ongeoorloofde of onrechtmatige dwang.....                                                                                       | 163 |
| 88. Bespreek de derde voorwaarde: het moet gaan om een dadelijke en ernstige vrees voor een aanzienlijke aantasting van de door de bepaling beschermde belangen ... | 164 |
| 89. Bespreek de vierde voorwaarde: het geweld moet determinerend zijn .....                                                                                         | 165 |
| Casussen: Geweld .....                                                                                                                                              | 166 |
| C-8733/0207001. De oude tang.....                                                                                                                                   | 166 |
| C-8733/0207002. Mamadou .....                                                                                                                                       | 167 |
| C-8733/0207003. Gerechtsdeurwaarder I .....                                                                                                                         | 168 |
| C-8733/0207004. Rabot .....                                                                                                                                         | 169 |
| C-8733/0207005. Gerechtsdeurwaarder II .....                                                                                                                        | 170 |
| C-8733/0207006. Gerechtsdeurwaarder III .....                                                                                                                       | 171 |
| C-8733/0207007. Factuur.....                                                                                                                                        | 172 |
| C-8733/0207008. Gerechtsdeurwaarder IV .....                                                                                                                        | 173 |
| 2.4. Misbruik van omstandigheden .....                                                                                                                              | 174 |
| 90. Omschrijf het begrip misbruik van omstandigheden .....                                                                                                          | 174 |
| 91. Wat zijn de toepassingsvereisten van het wilsgebrek “misbruik van omstandigheden”? .....                                                                        | 175 |
| 92. Beschrijf de eerste vereiste: bij het sluiten van de overeenkomst.....                                                                                          | 176 |

|                                                                                                                                                                        |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 93. Beschrijf de tweede voorwaarde: een kennelijk onevenwicht .....                                                                                                    | 177 |
| 94. Beschrijf de derde voorwaarde: het oorzakelijk verband .....                                                                                                       | 178 |
| 95. Beschrijf de vierde situatie: het misbruik moet uitgaan van de medecontractant .....                                                                               | 179 |
| 96. Beschrijf de vijfde voorwaarde: een causaal verband tussen het misbruik en het kennelijk onevenwicht .....                                                         | 180 |
| 97. Beschrijf de zesde voorwaarde: het misbruik moet doorslaggevend zijn.....                                                                                          | 181 |
| 98. Wat is het onderscheid tussen het misbruik van omstandigheden enerzijds, en de mededingingsinbreuken en misbruik van economische afhankelijkheid anderzijds? ..... | 182 |
| Casussen: Misbruik van omstandigheden.....                                                                                                                             | 183 |
| C-8733/0208001. Brokkenpilot .....                                                                                                                                     | 183 |
| C-8733/0208002. Het afbetalingsplan.....                                                                                                                               | 184 |
| C-8733/0208003. Ruzie om de garages .....                                                                                                                              | 185 |
| C-8733/0208004. Baby bump .....                                                                                                                                        | 186 |
| C-8733/0208005. Baby bump II.....                                                                                                                                      | 187 |
| C-8733/0208006. Perfect storm.....                                                                                                                                     | 188 |
| C-8733/0208007. Café zonder bier.....                                                                                                                                  | 189 |
| 2.5. Bewijs van wilsgebreken.....                                                                                                                                      | 190 |
| 99. Hoe worden wilsgebreken in het algemeen bewezen?.....                                                                                                              | 190 |
| 100. Kunnen elementen die dateren van na de contractsluiting, als bewijs worden gebruikt? .....                                                                        | 191 |
| 101. Hoe verloopt de bewijsprocedure bij bedrog?.....                                                                                                                  | 192 |
| 102. Kan men het bestaan van meerdere wilsgebreken tegelijk bewijzen? .....                                                                                            | 193 |
| 2.6. Sancties in situaties van wilsgebreken .....                                                                                                                      | 194 |
| 2.6.1. Nietigverklaring.....                                                                                                                                           | 194 |
| 103. Welke aard heeft de nietigheid in geval van wilsgebreken? .....                                                                                                   | 194 |
| 104. Kan de vernietiging van de overeenkomst gedeeltelijk zijn?.....                                                                                                   | 195 |
| 105. Welke vorm van schadeherstel moet gebeuren na vernietiging van het contract? .....                                                                                | 196 |
| 106. Welke bijzondere wijze van schadeherstel is voorzien bij misbruik van omstandigheden? .....                                                                       | 197 |
| 2.7. Contractualisering van de wilsgebreken .....                                                                                                                      | 198 |
| 107. Kan men op voorhand afstand doen van een wilsgebrek?.....                                                                                                         | 198 |

# 8733 Verbintenissenrecht IV

## Inhoud

|                                                                                              |    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Deel II. Ontstaan en geldigheid van contracten.....                                          | 1  |
| Hoofdstuk 3. Geldigheid(sgebreken) .....                                                     | 1  |
| B. Gebrek aan rechts- of handelingsbekwaamheid .....                                         | 1  |
| 1. Wat is rechtsbekwaamheid? .....                                                           | 1  |
| 2. Wat is handelingsbekwaamheid? .....                                                       | 2  |
| B1. Rechtsbekwaamheid .....                                                                  | 3  |
| 3. Wanneer is men rechtsbekwaam? .....                                                       | 3  |
| 4. Welke uitzonderingen gelden op de rechtsbekwaamheid van personen? .....                   | 4  |
| 5. Wat is de rechtsbekwaamheid van rechtspersonen? .....                                     | 5  |
| 6. Hoe is de bekwaamheid van de rechtspersoon beperkt door de wettelijke specialiteit? ..... | 6  |
| 7. Wat is de statutaire specialiteit van de rechtspersoon? .....                             | 7  |
| 8. Wat is de sanctie bij gebrek aan rechtsbekwaamheid? .....                                 | 8  |
| 9. Is het gebrek aan inschrijving in de KBO gelijk te stellen met rechtsonbekwaamheid? ..... | 9  |
| B2. Handelingsbekwaamheid .....                                                              | 10 |
| 10. Wie is handelingsbekwaam? .....                                                          | 10 |
| 11. Beschrijf de uitzondering voor niet ontvoogde minderjarigen .....                        | 11 |
| 12. Wat is het lot van overeenkomsten gesloten door minderjarigen? .....                     | 12 |
| 13. Wat is de onbekwaamheid van meerderjarige met een beschermingsstatuut? .....             | 13 |
| 14. Wat is de vertegenwoordigingsbevoegdheid? .....                                          | 14 |
| 15. Wat is de aard van de nietigheid bij contracten met onbekwamen? .....                    | 15 |
| 16. Beschrijf de restitutie als sanctie .....                                                | 16 |
| Casussen.....                                                                                | 17 |
| C-8733/0301001. Het testament van Suzanne .....                                              | 17 |
| C-8733/0301002. Notaris .....                                                                | 18 |
| C-8733/0301003. Mazout.....                                                                  | 19 |
| C-8733/0301004. Porsche.....                                                                 | 20 |
| C-8733/0301005. Studentenkot.....                                                            | 21 |
| C. Onbestaand, onmogelijk, ongeoorloofd of onbepaalbaar voorwerp.....                        | 22 |

|                                                                                                         |    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 17. Samengevat: wat is een voorwerp en wat moet het zijn?.....                                          | 22 |
| C1. Begrip .....                                                                                        | 23 |
| 18. Wat verstaat de prof onder de triptiek van het voorwerp?.....                                       | 23 |
| 19. Wat is het belang van de triptiek van het voorwerp?.....                                            | 24 |
| 20. Wat is het onderscheid tussen het voorwerp en een voorwaarde?.....                                  | 25 |
| C2. Onmogelijk voorwerp .....                                                                           | 26 |
| 21. Wat is de problematiek van het onmogelijk voorwerp?.....                                            | 26 |
| 22. Valt de verkoop van andermans goed onder de onmogelijke voorwerpen?.....                            | 27 |
| 23. Wat is de sanctie bij verkoop van andermans goed? .....                                             | 28 |
| 24. Moet het voorwerp bestaan om het voorwerp van een overeenkomst te kunnen uitmaken? .....            | 29 |
| Casussen: Verkoop van andermans goed etc.....                                                           | 30 |
| C-8733/0401001. Bouwpromotie.....                                                                       | 30 |
| C-8733/0401002. Bouwpromotie ii .....                                                                   | 31 |
| C-8733/0401003. Erfenis .....                                                                           | 32 |
| C-8733/0401004. Reizen .....                                                                            | 33 |
| C-8733/0401005. Blackrock .....                                                                         | 34 |
| C-8733/0401006. NovoNordisk .....                                                                       | 35 |
| C3. Buiten de handel en ongeoorloofd .....                                                              | 36 |
| 25. Wat betekent dat het voorwerp van de prestatie niet buiten de handel mag zijn? .....                | 36 |
| 26. Welke prestaties zijn ongeoorloofd? .....                                                           | 37 |
| 27. Wordt de geoorloofdheid beoordeeld bij het begin of tijdens de uitvoering van de overeenkomst?..... | 38 |
| 28. Kan een overeenkomst tot zuivere betaling aangetast zijn door een ongeoorloofd voorwerp?.....       | 39 |
| 29. Kan een overeenkomst worden gesloten onder voorwaarde een onwettigheid te laten opheffen? .....     | 40 |
| 30. Kan een schadevergoeding worden bekomen in verband met een ongeoorloofde toestand?.....             | 41 |
| 31. Is de kennis van het ongeoorloofd karakter relevant?.....                                           | 42 |
| 32. Wat is de “reparatie” van de ongeoorloofdheid conform het Cassatiearrest van 7 november 2019? ..... | 43 |
| C4. (On)Bepaalbaar voorwerp .....                                                                       | 44 |

|                                                                                                 |    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 33. Wat is de vereiste van een bepaald voorwerp?.....                                           | 44 |
| 34. Wat betekent “bepaalbaar”?.....                                                             | 45 |
| 35. Wat is de bepaling van het voorwerp bij partijbeslissing of derdenbeslissing? ...           | 46 |
| 36. Wat zijn de twee strekkingen in verband met partijbeslissing en derdenbeslissing?<br>.....  | 47 |
| 37. Zijn advocaten en aannemers dan volledig vrij de prijs te bepalen?.....                     | 48 |
| 38. Wat betekent de bindende kracht van de partijbeslissing of derdenbeslissing? ..             | 49 |
| C5. Toekomstige goederen als voorwerp .....                                                     | 50 |
| 39. Wat wordt bedoeld met toekomstige goederen?.....                                            | 50 |
| 40. Wat gebeurt met erfovereenkomsten?.....                                                     | 51 |
| D. Onbestaande, valse of ongeoorloofde oorzaak .....                                            | 52 |
| 41. Wat is de oorzaak van de verbintenis of van de overeenkomst?.....                           | 52 |
| 42. Wat is de dualistische visie op de oorzaak? .....                                           | 53 |
| 43. Is er een determinerende objectieve reden bij een verbintenis om niet?.....                 | 54 |
| 44. Heeft de dualistische benadering het gehaald? .....                                         | 55 |
| 45. Wat is de Monistische visie op de oorzaak?.....                                             | 56 |
| 46. Wat omhelst het begrip determinerende beweegredenen in het nieuwe burgerlijk<br>recht?..... | 57 |
| 47. Wat doen we met bijkomende beweegredenen? .....                                             | 58 |
| 48. Wat maakt de oorzaak mogelijk problematisch? .....                                          | 59 |
| 49. Wanneer wordt een probleem inzake oorzaak beoordeeld? .....                                 | 60 |
| 50. Wat is het probleem van de afwezigheid van oorzaak? .....                                   | 61 |
| 51. Wat is het probleem van de valse oorzaak? .....                                             | 62 |
| 52. Wat is het probleem van de ongeoorloofde oorzaak? .....                                     | 63 |
| 53. In welke zin moet de medecontractant de oorzaak kennen?.....                                | 64 |
| Casussen.....                                                                                   | 65 |
| C-8733/0302001. De zwarte golf .....                                                            | 65 |
| C-8733/0302002. Prijsbewimpeling.....                                                           | 66 |
| C-8733/0302003. De zwarte gynaecoloog .....                                                     | 68 |
| C-8733/0302004. De zwarte remschijven .....                                                     | 69 |
| 54. Wie draagt de bewijslast inzake de oorzaak?.....                                            | 70 |
| 55. Wordt ongeoorloofde oorzaak vermoed?.....                                                   | 71 |
| 56. Wat zijn abstracte verbintenissen?.....                                                     | 72 |

|                                                                                                          |    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 57. Kunnen partijen overeenkomen dat een bepaalde verbintenis abstract is? .....                         | 73 |
| 58. Beschrijf de delegatieovereenkomst als abstracte verbintenis.....                                    | 74 |
| Casussen.....                                                                                            | 75 |
| C-8733/0303001. De Toyota .....                                                                          | 75 |
| 59. Wat is de abstracte borgtochtovereenkomst?.....                                                      | 76 |
| Casus .....                                                                                              | 77 |
| C-8733/0304001. Borg-lijdensweg .....                                                                    | 77 |
| 60. Wat is de abstracte aanvaarding van een schuldvordering in de<br>faillissementsboedel? .....         | 78 |
| Casussen.....                                                                                            | 79 |
| C-8733/0305001. Huur .....                                                                               | 79 |
| C-8733/0305002. Achterstallig loon .....                                                                 | 80 |
| 61. Wat is de bankgarantie op eerste verzoek? .....                                                      | 81 |
| Casussen.....                                                                                            | 82 |
| C-8733/0306001. Noorderzon.....                                                                          | 82 |
| E. Benadeling .....                                                                                      | 83 |
| E1. In beginsel: geen controle op de gelijkwaardigheid van prestaties.....                               | 83 |
| 62. Is benadeling een vierde, zelfstandige nietigheidsgrond?.....                                        | 83 |
| 63. Wat is de leer van de iustum pretium?.....                                                           | 84 |
| 64. Wat is het onderscheid tussen vergeldende en aleatoire contracten? .....                             | 85 |
| 65. Hoe is een kanscontract vernietigbaar? .....                                                         | 86 |
| E2. Wettelijke uitzonderingen inzake benadeling .....                                                    | 87 |
| 66. Som de wettelijke uitzonderingen inzake benadeling op .....                                          | 87 |
| 67. Wanneer is er nietigheid wegens benadeling bij de verkoop van een onroerend<br>goed? .....           | 88 |
| Casussen.....                                                                                            | 89 |
| C-8733/0307001. De moestuin van Jef.....                                                                 | 89 |
| C-8733/0307002. De wilde weldoener .....                                                                 | 90 |
| C-8733/0307003. Bredene le Zoute .....                                                                   | 91 |
| 68. Binnen welke termijn moet de vordering tot vernietiging worden ingesteld? ....                       | 92 |
| 69. Wat is de sanctie bij vernietiging wegens benadeling van de verkoper van een<br>onroerend goed?..... | 93 |
| 70. Is de benadeling wegens verdeling nog actueel? .....                                                 | 94 |
| 71. Wat is het leonijns beding?.....                                                                     | 95 |

72. Zijn de regels inzake onrechtmatige bedingen een toepassing van de leer van de benadeling? ..... 96

F. Strijdigheid met de openbare orde of een rechtsregel van dwingend recht ..... **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**

73. Hoe wordt de strijdigheid met de openbare orde of dwingend recht tot een nietigheid gestructureerd? ..... **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**

F1. De benadering van het Hof van Cassatie: toetsing van de ongeoorloofdheid exclusief doorheen de voorwerp- en oorzaakvereisten ..... **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**

74. Wat is het probleem van de toetsing indien men zich beperkt tot voorwerp en oorzaakvereisten? ..... **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**

F2. Kritiek op de exclusieve toetsing van de (on)geoorloofdheid doorheen de voorwerp- en oorzaakvereisten ..... **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**

F3. Alternatieve gevolgbenadering ..... **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**

F4. Drie type situaties waarin een overeenkomst of een gedeelte ervan ongeoorloofd is ..... **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**

§ 1. Schending van dwingende (informatie)verplichtingen of vormvereisten ..... **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**

75. Wat is de sanctie indien dwingende verplichtingen of vormvereisten worden geschonden? ..... **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**

76. Wat is de sanctie indien de wet uitdrukkelijk de nietigheidssanctie vermeldt? ..... **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**

77. Wat is de sanctie indien de wet de nietigheid niet uitdrukkelijk voorschrijft? ..... **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**

§ 2. Ongeoorloofde inhoud van de overeenkomst of een beding **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**

78. Wanneer is de inhoud van een overeenkomst of een beding ongeoorloofd? . **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**

79. Bespreek de eerste categorie van ongeoorloofde inhoud: consumentenovereenkomsten..... **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**

80. Wat wordt bedoeld met de consumentenovereenkomsten? **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**

81. Bespreek de 2<sup>e</sup>-4<sup>e</sup> categorie van onrechtmatige bedingen **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**

82. Zijn de onrechtmatige bedingen dan een toepassing van het ongeoorloofd voorwerp op de ongeoorloofde oorzaak van de verbintenis? **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**

F4.2.1. Controle op onrechtmatige bedingen in B2C en B2B contracten..... **Fout!**  
**Bladwijzer niet gedefinieerd.**

A. Consumentencontracten..... **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**

83. Wat is de redactieregel inzake onrechtmatige bedingen in consumentencontracten?..... **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**